

Mopedhistoria

Mopedhistorik

Den 23 maj 1952 kom beslutet att så kallad cykel med hjälpmotor skulle undantas från krav på körkort, registrering och fordonsskatt. Lagändringen började gälla den 1 juli samma år. Det nya fordonet kom snart att kallas moped. Från den 1 juli 1961 kunde mopeden fördes med kickstart och fotstöd, som ersatte de tidigare pedalerna. En föregångare var de så kallade lättviktarna, trampförsedda lätta motorcyklar med 98 cc motor.

Ursprungligen var den maximalt tillåtna hastigheten för en svensk moped 30 kilometer i timmen, och åldersgränsen var 15 år. De mopeder av denna typ som finns kvar i dag (med typintyg utfärdat före den 17 juni 2003) anses tillhöra klass 2. Sedan den 17 juni 2003 får endast mopeder tillhörande klass I och 1 (klass 2 = EU25) köpas som nya. Mopeder tillhörande klass 2 (30-mopeder) får dock köpas och säljas begagnade.

Puch

Puch var en österrikisk bil-, moped- och cykeltillverkare, grundad 1899, från 1930 del av Steyr-Daimler-Puch-koncernen. Bolagets huvudort var Graz där Puchverken (Puch-Werke) byggdes upp av Johann Puch. Puchs verksamhet fortsatte fram till slutet av 1980-talet då verksamheten styckades och såldes till olika bolag. Varumärket Puch används idag på cyklar.

Mopeden

Moped, (av motor och pedal, se etymologi) cykel med motor, populärt kallad moppe, är ett två-, tre-, eller fyrhjuligt motorfordon.

De tidigaste mopederna utvecklades i början av 1950-talet, och var då oftast cyklar med så kallade påhängsmotorer ("mopedcyklar"), ofta så kallade enpetare (det vill säga moped med endast en växel), av säkerhetsskäl också försedda med dubbla bromsar. Föregångare var de likartade fordon med oftast 98cc-motorer som var mycket populära på 1920- och 1930-talen, kallade lättviktare. I samband med mopedens introduktion (via lagstiftning) kan man säga att lättvikturen delades upp i två spår, mopeden och den nya lättvikturen, som nu fick väga 75 kg (de äldre hade en maxviktsgräns om endast 45 kg). Moped har sedermera delats upp i två klasser. Klass 1 (EU-moped) och klass 2 (äldre "30-moppe" klassas även som klass 2), se nedan. Fordonstypen moped, som tidigare var befriad från körkort har numera, åtminstone för de yngre, fått krav på att förare skall ha erforderligt körkort eller förarbevis. För förare som saknar erforderligt körkort eller förarbevis har elcykel blivit ett alternativt fordon.

Regler i Sverige

Reglerna som visas är från Sverige, men en harmonisering finns idag inom EU vilket gör att dessa liknar varandra inom hela EU.

Svenska Mopedklasser

Moped klass 1

Hastighet på väg får ej överstiga 45 km/t. Skall för att få framföras på allmän väg vara registrerad och ha registreringsskylt. Får framföras av person som fyllt 15 år och innehar körkort med minst klass AM. Max motoreffekt är 4 kW (= 5,44 hk). Klass I-mopeden kallas ofta för EU-moped.

Moped klass 2

Konstruerad för en hastighet av högst 25 km/t med en motor vars effekt inte överstiger 1 kilowatt. Det krävs inget körkort eller förarbevis för att köra en sådan om man har fyllt 15 år före den 1 oktober 2009. Blir man 15 år efter den 30 september 2009 krävs det att man minst har ett förarbevis för moped klass II.

Moped klass 2 med typintyg som är utfärdat före 2003-06-17

Maxhastighet 30 km/t och max motoreffekt är 1 hk (= 0,74 kW).

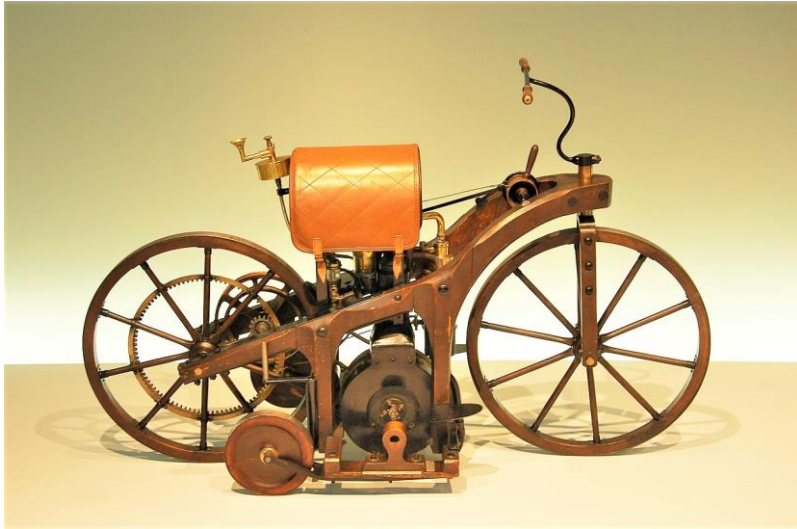
Alla mopeder måste, för att få framföras på väg, vara trafikförsäkrade. Den 1 september 1978 införde Sverige lag om att bära hjälm vid mopedkörning. Denna regel gäller idag inom hela EU.

På grund av ökande antal olyckor bland ungdomar som kör moped, infördes det från och med den 1 oktober 2009 körkort (klass AM) för moped klass 1. De som sedan tidigare hade förarbeviset för klass I fick detta utbytt mot ett körkort klass AM. (Se: korkortsportalen.se för mer info)

Trimma motorn

Med trimning avses i allmänhet åtgärder för att öka mopedens hastighet. En moped som trimmats så att dess hastighet överstiger den tillåtna, betraktas i lagens mening som lätt motorcykel och får ej framföras utan registreringsbesiktning, motorcykelkörkort och dito försäkring. Undantag görs för områden som inhägnats för ändamålet. Lätt motorcykel får ha en motoreffekt av max 11 kW (= 14,9 hk).

Som lätt motorcykel klassas motorcyklar med en slagvolym på max 125 cc och en effekt på högst 11 kW, eller 14,9 hk. Åldersgränsen för att få köra en lätt motorcykel är 16 år, och A1-körkort krävs (i Sverige). För att få skjutsa passagerare på lätt motorcykel måste man ha fyllt 18 år.

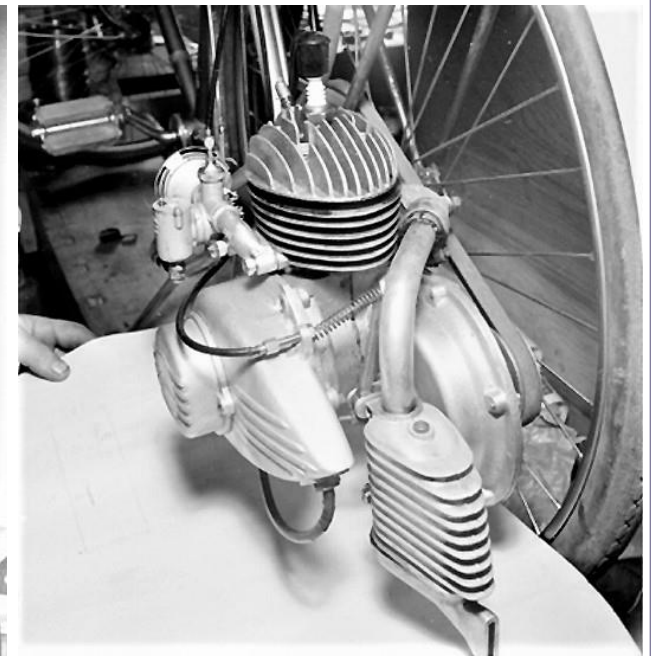
Det tidigast kända försöket att konstruera en motorcykel gjordes 1868, då fransmannen L.G. Perreaux utan större framgång gav sig på att försöka driva en cykel med en liten, sadelmonterad ångmaskin. 1885 monterade Gottlieb Daimler en encylindrig bensinmotor i en tvåhjuling försedd med träram och hjul med stålskoning; konstruktionen var dock inte praktisk. Den första praktiskt användbara motorcykeln var den trehjuling som fransmännen Albert de Dion och Georges Bouton byggde 1897.

Motorcykel

Svensk lagdefinition av motorcykel

Nedan listas den svenska definition av motorcykel, enligt 1§ lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. En motorfordon på två hjul eller tre symmetriskt placerade hjul som är konstruerat för en hastighet som överstiger 45 kilometer i timmen eller, om det drivs av en förbränningsmotor, denna har en slagvolym som överstiger 50 kubikcentimeter. Ett motorfordon på fyra hjul och med en massa utan last som är högst 400 kilogram eller 550 kilogram om fordonet är inrättat för godsbefordran, och vars maximala nettomotoreffekt inte överstiger 15 kilowatt, dock inte moped. Vid beräkningen av en motorcykels massa skall i fråga om ett eldrivet fordon batterierna inte räknas in.

Lätt motorcykel, vars motor har en slagvolym av högst 125 cm³ och en effekt av högst 11 kW (cirka 14,9 hk). samt vars förhållande mellan effekt och vikt ej överstiger 0,10kW/kg
Mellanstor motorcykel Motorcykel vars motoreffekt inte överstiger 35 kW samt vars förhållande mellan effekt och vikt ej överstiger 0,20kW/kg samt att originaleffekten inte överstiger 70 kW
Tung motorcykel Motorcykel med obegränsad motoreffekt och vikt/effekt-förhållande.

Hallands kulturhistoriska museum

Hallands kulturhistoriska museum

UM27511

Bohusläns museum

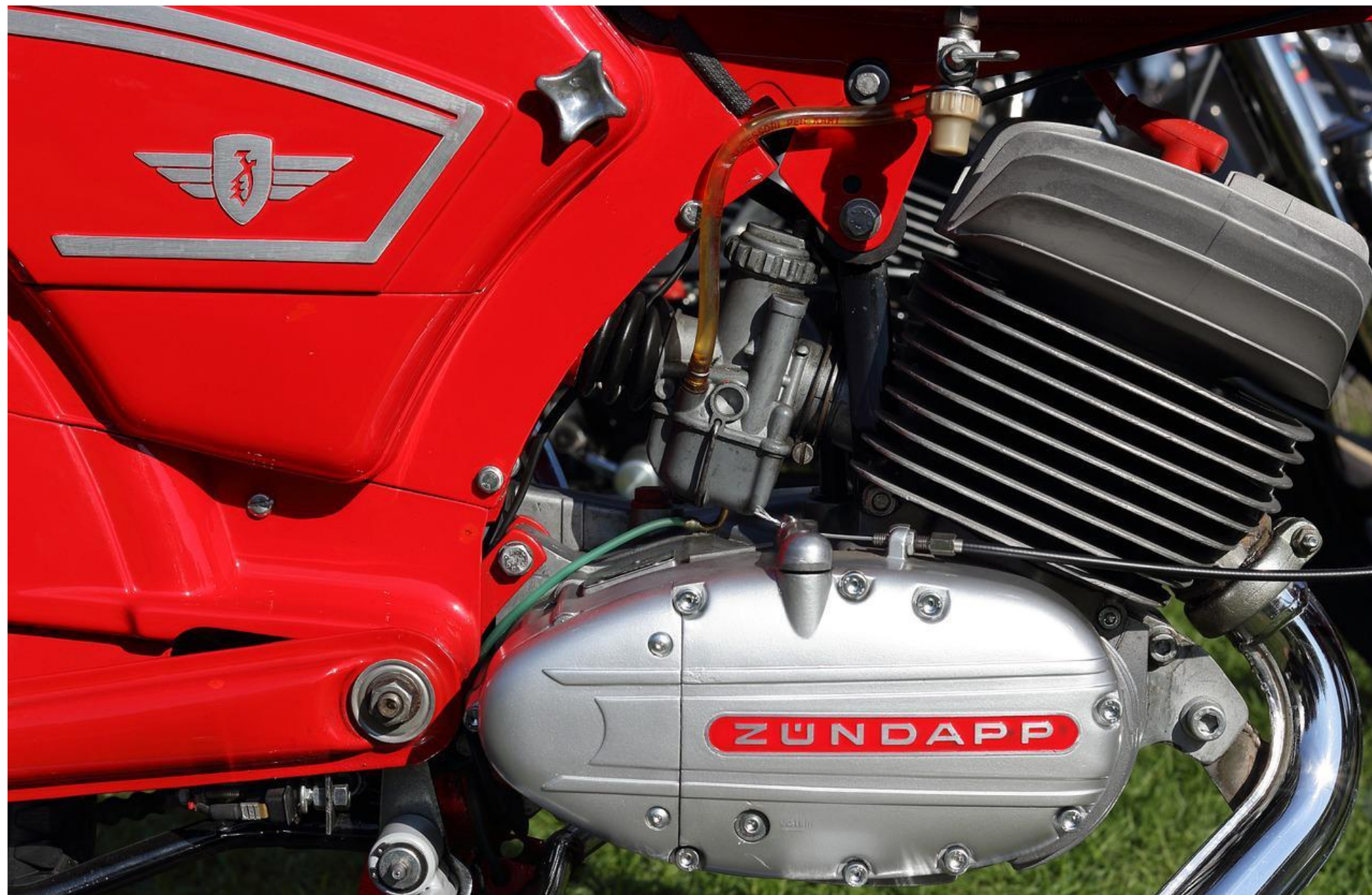
Foto: Sandelin, Charlotta

Hallands kulturhistoriska museum

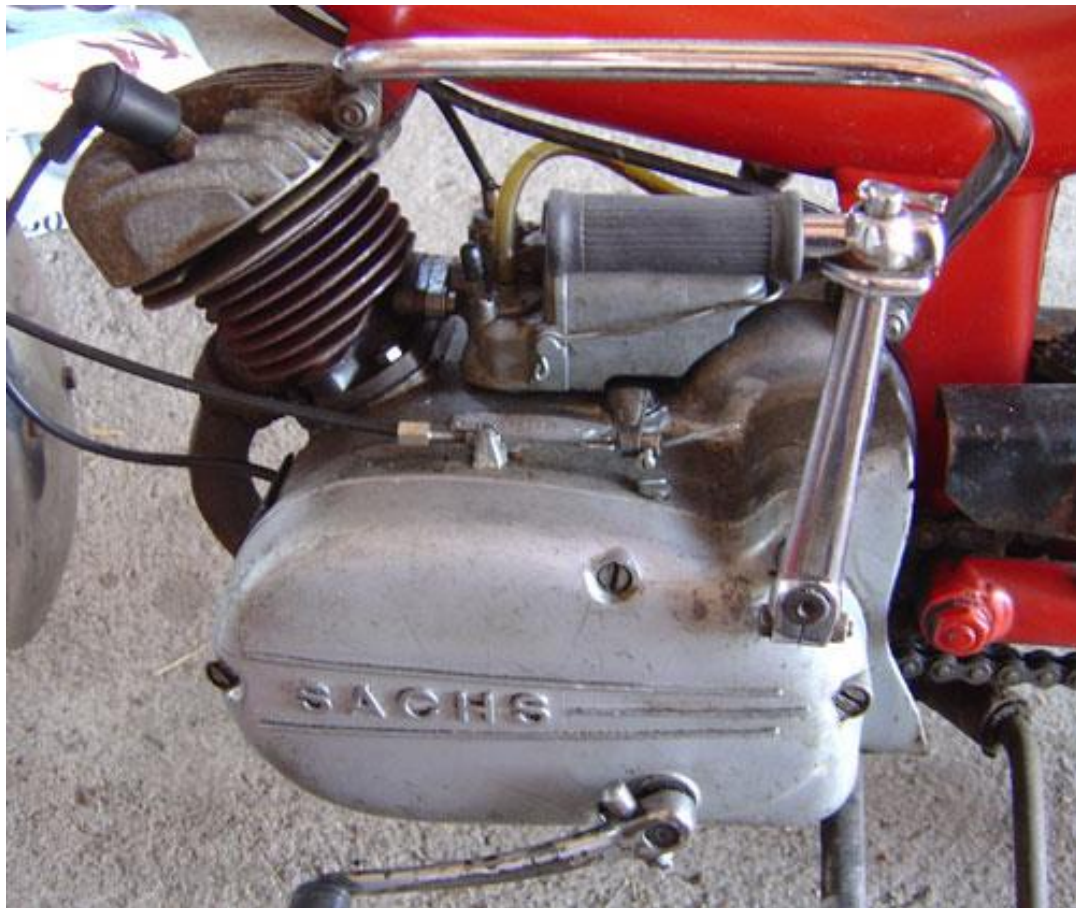

Sachsmotorn

ZF Sachs AG, tidigare Fichtel & Sachs, är ett tyskt industriföretag i Schweinfurt. Det är en betydande leverantör av komponenter till fordonsindustrin. Sedan 2001 ägs företaget av ZF Friedrichshafen AG.

Företaget grundades 1895 som Schweinfurter Präzisions-Kugellagerwerke Fichtel & Sachs av Ernst Sachs och Karl Fichtel. År 1903 lanserades det än idag i stora upplagor tillverkade Torpedonavet för cyklar, vilket inledde en stor tillväxtera. Fichtel & Sachs började tillverka motorer, stötdämpare och kopplingar för den tyska fordonsindustrin. Man tillverkade också två, tre och fyraväxlade mopedmotorer som användes av många mopedmärken i Sverige från mitten av femtiotalet till en bit in på åttiotalet. Det förekom även en automatväxlad motor som hette Saxonette. Mopedmotorerna är kända för tillförlitlighet och skramlig gång.

